

Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2023-2026

In samenwerking met de gemeenten Bronckhorst, Doetinchem, Oude IJsselstreek

Voorwoord

Voor u ligt het Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2023 – 2026. Met dit beleid als fundament werken we met al onze ketenpartners in het veiligheids- en zorgdomein, met onze ondernemers en natuurlijk onze inwoners aan een veilige en leefbare gemeente. Hiermee zeggen we ook dat niet alleen de overheden onze gemeente veilig kunnen houden. We hebben alle partners hierbij nodig.

Het is mooi om te constateren dat we de afgelopen jaren hard gewerkt hebben aan veiligheid en leefbaarheid in onze mooie gemeente, maar we zien ook dat het werken aan veiligheid nooit klaar is. Ook de coronapandemie heeft een enorme invloed gehad op bijvoorbeeld de criminaliteitscijfers. Daar waar de klassieke misdaadcijfers een positieve trend laten zien, zijn er nieuwe fenomenen die voor een verschuiving van de cijfers zorgen. Tijdens de coronapandemie heeft de digitale criminaliteit een vlucht genomen.

Het beleid om tegenwicht te kunnen bieden aan ondermijnende criminaliteit is op orde, het voorkomen dat jongeren in de criminaliteit raken, is en blijft een belangrijke opgave. Kwetsbare jongeren worden door criminelen benaderd en langzaam de criminaliteit ingezogen. Willen we voor de lange termijn de criminaliteit terugdringen dan kunnen we dit alleen maar kunnen doen in samenwerking met politie, jongerenwerk, onderwijs, HALT, ouders en anderen. Samenwerking verder intensiveren is ontzettend belangrijk, want een preventieve aanpak is een van de pijlers van het veiligheidsbeleid.

We staan voor een aantal nieuwe uitdagingen. Deze benoem ik al in dit voorwoord omdat ze echt belangrijk zijn. Hiervoor gaf ik al aan dat er een verschuiving is van traditionele criminaliteit naar meer onzichtbare criminaliteit, zoals ondermijning en cybercrime.

Waar we voor staan is hoe we meer zicht en grip op deze verborgen- en ondermijnende criminaliteit krijgen. We hebben hierbij ook onze ondernemers en inwoners nodig. Zij zijn de ogen en oren van onze gemeente. We moeten gebruikmaken van elkaar kennis, leren van elkaar en samen voor resultaat gaan.

Wij werken samen met andere veiligheidspartners aan de sociale veiligheid van onze gemeente. In deze nota Integraal Veiligheidsbeleid leggen we uit wat we willen bereiken en geven en welke onderwerpen prioriteit krijgen in onze aanpak. Zo zorgen we samen met onze partners voor de uitvoering van de aanpak in onze gemeente.

Het veiligheidsdomein is een zeer dynamisch domein. Ontwikkelingen doen zich voor op het gebied van veiligheid die je niet of niet zo snel ziet aankomen, denk alleen al aan de toename van de digitale criminaliteit tijdens de coronapandemie. We hebben ingezet op verschillende terreinen waarvan een aantal voorrang kreeg zoals de aanpak jeugdoverlast en ondermijning. Het gaat in de gemeente Montferland op een aantal terreinen beter met de veiligheid. Naast traditionele criminaliteit zien we langzamerhand ook steeds meer nieuwe vormen van criminaliteit zoals digitale criminaliteit en/of ondermijning.

Inwoners zullen hier wellicht in eerste instantie minder van merken, maar de invloed van criminaliteit zoals digitale criminaliteit en ondermijning kan groot zijn. Denk alleen al aan een drugsclub in het buitengebied en een hennepplantage in een woonwijk. Dat kan zeer gevaarlijke situaties opleveren.

De gemeente Montferland geeft voor de aankomende vier jaar samen met de andere ketenpartners in het veiligheids- en zorgdomein prioriteit aan:

1. Aanpak van ondermijning,
2. Effectieve verbinding en versterking van zorg & veiligheid
3. Digitale weerbaarheid en veiligheid ("cybercrime")

Deze drie thema's lichten we uitgebreid toe en we leggen daarin ook uit waarom deze onderwerpen prioriteit krijgen. Dit laat onverlet dat wij natuurlijk onze taak blijven vervullen op de reguliere werkzaamheden namelijk, het beschermen van de openbare orde en veiligheid in onze gemeente. Voorts zetten we in op leefbaarheid en veiligheid in de buurt. Meer informatiegericht werken wordt een belangrijker onderdeel binnen veiligheid. Dat betekent dat we gebruikmaken van de informatie en cijfers van het RIEC, naast de reguliere politiecijfers. Dit zijn instrumenten om ontwikkelingen in de gaten houden en mede op basis daarvan inzet, acties en handhaving bepalen.

We hopen dat dit Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2023-2026 u meer inzicht geeft in de werkzaamheden in het domein openbare orde en veiligheid.

Burgemeester van Montferland,

H. de Vries

HOOFDSTUK 1 Veiligheid algemeen

1.1 Inleiding

Veiligheid is een belangrijke voorwaarde om fijn te kunnen leven, te kunnen wonen, te kunnen werken en een vrijetijdsbesteding te hebben. Iedereen, of dat nu inwoners, ondernemers of bezoekers zijn moeten zich veilig voelen in onze gemeente. De gemeente voert de regie op veiligheid en is samen met andere partners verantwoordelijk voor deze veiligheid. Als gemeente alleen kunnen we niet onveiligheid voorkomen en aanpakken. De gemeente Montferland werkt samen met de ketenpartners, van politie en OM tot jongerenwerk en woningcorporaties, bewoners en ondernemers aan verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid binnen de gemeente.

Om deze taak te kunnen vervullen wordt iedere vier jaar door de gemeente een nota Integraal Veiligheidsbeleid opgesteld. Dit is een wettelijke vereiste op grond van de Politiewet 2012 en is het noodzakelijk om in een veranderende wereld en een dynamisch werkveld de koers elke vier jaar te herijken en bij te stellen. Deze nota is een strategisch beleidsdocument dat wij gebruiken om sturing te geven aan onze lokale veiligheidsaanpak.

In deze nota wordt voor de komende jaren bepaald welke thema's/onderwerpen prioriteit hebben en in deze nota komt de aanpak op hoofdlijnen aan bod. De ketenpartners staan aan de lat om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, maar in samenhang met elkaar, uitvoering te geven aan de prioriteitstelling. Samen optrekken onder regie van de gemeente is belangrijk om tot een goede uitvoering te komen.

1.2 Relevante kaders

Deze nota staat niet op zichzelf. Het houdt ook verband met andere beleidsdocumenten, zowel lokaal, regionaal als nationaal. Onderstaande bronnen zijn van belang voor de totstandkoming van het Integraal Veiligheidsbeleid.

Landelijke beleidsdoelstellingen

De landelijke veiligheidsagenda is complementair aan de lokale veiligheidsagenda's en laat ruimte voor het lokale gezag om de politiecapaciteit en politie-inzet te richten op de lokale en regionale vraagstukken. Het is uiteindelijk aan het gezag om lokaal de prioriteiten te stellen.

De criminaliteitscijfers zijn de afgelopen jaren, mede door Corona, gedaald in de politieregistratiesystemen. In 2022 laten deze criminaliteitscijfers en het veiligheidsgevoel binnen politie basisteam Achterhoek West waar de gemeenten Bronckhorst, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek onder vallen een licht stijgende lijn zijn. Acties, interventies en maatregelen op andere beleidsterreinen, zoals buitenruimte, verkeer, sociale cohesie enzovoort blijven nodig ter vergroting van het veiligheidsgevoel. In iedere wijk is dat natuurlijk anders.

De traditionele veiligheidsmaatregelen blijven belangrijk en het beleid moet up to date blijven, echter is het doel om meer aan de voorkant van het probleem te komen. Preventie om repressie niet toe te hoeven passen.

1.3 Samenwerking tussen de gemeenten

Veiligheid en criminaliteit gaat over gemeentegrenzen heen. Samenwerking is daarom van groot belang. Die samenwerking is er bijvoorbeeld tussen 76 gemeenten in de politieregio Oost-Nederland met politie en het openbaar ministerie. Er is een Regionale Veiligheidsstrategie die loopt tot eind 2023. Voor het bepalen van de prioriteiten in de Regionale Veiligheidsstrategie is een uitvraag gedaan onder de partners, waaronder ook de gemeente Bronckhorst, Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek. De prioriteiten in het Integraal Veiligheidsbeleid komen overeen met de prioriteiten zoals deze regionaal zijn opgenomen. De gemeente Montferland zet, net als de gemeenten Bronckhorst, Doetinchem en Oude IJsselstreek, echter wel wat sterker in op de verbinding tussen zorg en veiligheid.

Er is niet alleen samenwerking op basis van de Regionale Veiligheidsstrategie (op regionaal niveau Oost worden vraagstukken aangepakt die niet iedere gemeente voor zich kan oppakken), maar er is ook samenwerking met het RIEC (aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit) en het Zorg- en Veiligheidshuis Noord Oost Gelderland / Veiligheidskamer Achterhoek (gericht op persoonsgerichte aanpak).

Tenslotte werken we in de Achterhoek nauw samen op allerlei openbare orde en veiligheidsvraagstukken en hebben de gemeenten in Achterhoek West intensief samengewerkt bij de totstandkoming van deze nota.

1.4 Afbakening veiligheidsdomein

Het veiligheidsdomein bestaat uit twee hoofdvelden: sociale veiligheid en fysieke veiligheid.

Sociale veiligheid

Deze nota richt zich op sociale veiligheid. Onder sociale veiligheid wordt verstaan: de mate waarin mensen zich beschermd voelen of beschermd zijn beschermd zijn tegen zaken die veroorzaakt worden door menselijk handelen. Het gaat hierbij om de zorg voor veiligheid rond sociale (intermenselijke) relaties en activiteiten. Als gemeente willen we het veilig samenleven in Montferland bevorderen door in te zetten op het voorkomen van overlast en criminaliteit. Ook wordt ingezet op het bevorderen van de sociale cohesie en de leefbaarheid. Sociale cohesie en leefbaarheid dragen bij aan een veilige leefomgeving.

Fysieke veiligheid

Fysieke veiligheid is de mate waarin mensen beschermd zijn of zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door ongevallen en dreigingen van niet-menselijke herkomst.

Doelen en uitgangspunten met betrekking tot de fysieke veiligheid zoals rampenbestrijding, crisisbeheersing en brandveiligheid zijn vastgelegd in het regionaal beleidsplan van de VNOG en komen verder in deze nota niet aan bod. Verkeersveiligheid valt bijvoorbeeld ook onder fysieke veiligheid. De inzet op deze taak is vastgelegd in het Integraal Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2020-2024. Er wordt op verschillende manieren ingezet om de verkeersveiligheid te bevorderen en waar nodig is er afstemming tussen de verschillende beleidsterreinen.

1.5 Terugblik Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2020-2022

In het Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2020-2022 zijn 'ondermijning' en 'sociale veiligheid' als thema's aangegeven. Dit zijn brede thema's die niet binnen één beleidsperiode zijn afgerond. Thema's waarin de laatste jaren veel is geïnvesteerd en die met lokale nuanceringen ook belangrijke thema's blijven voor de komende beleidsperiode.

Binnen het thema 'ondermijning' is in de afgelopen beleidsperiode het bestuursrechtelijk instrumentarium op orde gebracht, is ingezet op verdere bewustwording, is een lokaal meldpunt ingericht en is een lokaal plan van aanpak opgesteld. Ook zijn wij als gemeente aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem, zodat iedereen anoniem melding kan doen van signalen. Tevens is het 'lokale ondermijningstafel' opgestart, het lokaal casuoverleg op het gebied van ondermijning.

Binnen het thema 'sociale veiligheid' is in de afgelopen beleidsperiode ingezet op de verbinding tussen welzijn, zorg en veiligheid. Ingezet op een sluitende keten van partners die actief zijn op het gebied van zorg, ondersteuning, opvang en veiligheid. Tevens is een 24-uurs meldpunt ingericht voor zorgen en meldingen over kwetsbare personen en personen met verward gedrag. Ook is verdere maatwerk doorgevoerd en gecontinueerd voor een integrale aanpak door gemeente, veiligheidskamer Achterhoek, politie, justitie- en zorgpartners.

In de afgelopen jaren is Nederland geconfronteerd met urgente actuele ontwikkelingen, zoals de coronapandemie en de opvang van Oekraïense ontheemden. De urgentie van deze actualiteiten maakte dat de inzet en uitvoering op de voornoemde thema's uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2022 zijn beïnvloed en op onderdelen in de tijd vooruit zijn geschoven. Denk hierbij aan de uitrol van het Keurmerk Veilig Buitengebied. Deze uitrol zal in de komende beleidsperiode doorlopen.

Daarnaast heeft bijvoorbeeld de coronapandemie ook gevolgen gehad voor de openbare orde en veiligheid. In de jaren 2020-2021 zijn bijvoorbeeld de criminaliteitscijfers op de traditionele criminaliteit (zoals woninginbraak en diefstal) wel gedaald, maar in 2022 weer gestegen naar het niveau van voor de coronapandemie. Tijdens de coronapandemie stegen de cijfers van digitale criminaliteit en deze trend lijkt zich voort te zetten. Ook deze actualiteit wordt meegenomen naar de komende beleidsperiode.

1.6 Veiligheid in Montferland

De afgelopen jaren is ondermijning steeds hoger op de agenda komen te staan, daarnaast zijn er de ontwikkelingen in het sociaal domein waardoor zorg en veiligheid steeds vaker en intensiever samen moeten werken. De problematiek wordt complexer. Dit zijn thema's om rekening mee te houden bij vernieuwing van de aanpak.

Elke doelgroep, of het nu gaat om (criminaliserende) jeugd of personen met verward gedrag, vraagt om maatwerk. Nieuwe vormen van criminaliteit (digitale criminaliteit bijvoorbeeld) vragen om nieuwe aanpakken en kennis.

In paragraaf 1.2 is al aangegeven dat we meer naar de voorkant van het probleem willen, meer inzet op preventie. We moeten dan kijken wat gedaan kan worden om problemen te voorkomen (hangt samen met vroeg-signalering) en wat bewoners zelf kunnen doen aan hun weerbaarheid.

Op alle thema's en onderwerpen blijft integraal samenwerken een hele belangrijke factor om tot oplossingen en successen te komen. De verschillende domeinen zoals zorg, veiligheid, ruimte kunnen niet meer zonder elkaar.

1.7 Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2023-2026

Deze nota gaat feitelijk over criminaliteit. Hoe we met criminaliteit en veiligheid omgaan verandert door de jaren heen en volgt de ontwikkeling van de maatschappij. Hadden we jaren geleden vooral de high impact crimes (woninginbraken, overvallen etc.), nu zien we ook vormen van criminaliteit opkomen van illegale activiteiten die relatief weinig directe slachtoffers maken. De illegale activiteiten hebben vooral impact op het systeem. Het kan dan gaan om impact op internet, infrastructuur, de economie en natuurlijk op onze rechtsstaat en onze samenleving.

De impact is groot, maar verborgen. Denk hierbij met name aan ondermijning. Als er sprake is van ondermijning dan hoeft een inwoner hier niet direct last van te hebben, maar wel indirect omdat het gevolgen heeft op de maatschappij. Deze vorm van criminaliteit noemen we "hidden impact crimes." Er is sprake van gevolgen voor de samenleving door deze vorm van criminaliteit, niet altijd direct zichtbaar en lastiger meetbaar. Nieuwe vormen van criminaliteit vergen een nieuwe aanpak.

Het is niet altijd eenvoudig om te bepalen wat de beste aanpak is. Als overheid "spelen" we op ontwikkelingen in. We moeten innovatiever worden en meer informatie-gestuurd werken. Door de coronamaatregelen konden we zien hoe inventief criminelen zijn en zorgen dat hun bedrijfsvoering doorloopt. Recent zien we bij de Oekraïne-crisis bij de opvang van de mensen uit Oekraïne de landelijke signalen van mensenhandel toenemen.

Dit vraagt om een flexibele en veerkrachtige overheid. We stellen kaders op voor de komende vier jaar, maar realiseren ons dat als het nodig is, wij flexibel in aanpak en uitvoering zijn en onze prioriteiten bijstellen om te doen wat nodig is. We hebben geleerd dat veiligheid in die zin zich niet goed laat sturen.

Missie en visie

Het is een groot woord "missie" maar als we van een missie spreken dan is dat dat in de gemeente Montferland bewoners, ondernemers en bezoekers zich veilig voelen.

Dat veilig voelen doen we vanuit de visie dat wij allen voor de veiligheidsopgave van de gemeente Montferland staan.

Het gaat in Montferland op bepaalde terreinen beter met de veiligheidscijfers. Er zijn wel nieuwe uitdagingen bijgekomen: hoe krijgen we zicht en grip op de onzichtbare criminaliteit?

De voornamelijk landelijke structuur van Montferland met bedrijventerreinen en een groot buitengebied zijn factoren die niet te beïnvloeden zijn, maar waar wel rekening mee moet worden gehouden in de aanpak. Daarnaast komen in de woonkernen ook stedelijke veiligheidsvraagstukken voor. Er zijn kwetsbare buurten in de kernen waarbij sprake is van multi-problematiek. We moeten voorkomen dat deze gebieden een voedingsbodem worden voor de jeugd, waardoor ze sneller voor een criminele carrière kiezen. Wij allen hebben we een taak om onze gemeente veilig te houden en mensen zich er veilig te laten voelen. Daarin moeten we samen optrekken.

Uitgangspunten

We werken samen met bewoners, ondernemers, veiligheids- en zorgpartners, op lokaal, districtelijk en regionaal niveau en met afdelingen onderling binnen de gemeente. Alleen samen kunnen we een goede veiligheidsaanpak realiseren. We hebben elkaar nodig om de informatiepositie te versterken. Inwoners en ondernemers zien veel, maar melden niet alles. Als we samenwerken en elkaars mogelijkheden en kennis kennen en benutten dan kunnen we resultaten boeken.

Er zijn altijd meer vraagstukken om op te pakken dan beschikbare capaciteit. Dat betekent keuzes maken en meer informatie gestuurd werken kan daar bij helpen.

Als er de komende vier jaar zich een nieuwe trend voordoet dan vraagt dat flexibiliteit en herprioritering.

Het is belangrijk om de focus te houden op het voorkomen of het beperken van criminaliteit en het beheersbaar houden van de situatie. Als dat niet lukt dan handhaven we en zetten passend bestuurlijk

instrumentarium in met politie en/of openbaar ministerie. Zaken die klein zijn moeten we ook klein houden en we zoeken naar passende interventies (bv. de Persoonsgerichte Aanpak, aandacht voor kwetsbare personen die voor de criminaliteit gebruikt worden), maatwerk en een aanpak van het onderliggende probleem. We moeten ook de focus houden op het middel en de kracht van communicatie. Communicatie is helpend bij de aanpak van een veiligheidsvraagstuk.

HOOFDSTUK 2 Prioriteiten

In dit hoofdstuk worden de prioriteiten toegelicht. De gemeente Montferland geeft samen met de andere ketenpartners in het veiligheids- en zorgdomein prioriteit aan:

1. Aanpak van ondermijning
2. Effectieve verbinding en versterking van zorg & veiligheid
3. Digitale weerbaarheid en veiligheid ("cybercrime")

Prioriteit 1: Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde ondermijnende criminaliteit houdt in dat de onder- en bovenwereld verweven raken. Criminelen maken gebruik van legale structuren, bedrijven en diensten voor hun illegale activiteiten. Ondermijnende criminaliteit is veelal niet altijd (direct) zichtbaar, maar heeft wel zichtbare gevolgen voor de inwoners en bedrijven. Verloedering op straat, verwaarlozing van panden, drugshandel, fraude en witwaspraktijken kunnen tot problemen leiden. Hierdoor vervagen normen en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. De maatschappij dient als dekmantel voor het criminele circuit en georganiseerde criminaliteit.

In de afgelopen jaren is Montferland weerbaarder geworden in de aanpak van ondermijning. Het wordt voor criminelen onaantrekkelijker gemaakt om in onze gemeente actief te zijn. De afgelopen jaren is er al veel gedaan om georganiseerde ondermijnende criminaliteit tegen te gaan, maar we zijn er nog niet.

Ondermijnende criminaliteit kent veel verschillende uitingsvormen die de veiligheid, leefbaarheid, economie en onze democratie kan aantasten. De gemeente staat voor een krachtige aanpak van ondermijning en ondermijnende criminaliteit. Door georganiseerde ondermijnende criminaliteit te prioriteren, behouden we een brede scope op de aanpak. Dit biedt de mogelijkheid om in te kunnen spelen op bijvoorbeeld actualiteiten en/of trends die voor onze gemeente belangrijk zijn en waar we accenten op willen leggen.

Bij de aanpak van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit staan de volgende doelen en uitvoering centraal:

Doelen bij de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit

- *Verbeteren van onze informatiepositie.*
- *Vergroten van onze weerbaarheid.*
- *Intensiveren van de integrale aanpak, regionaal maar zeker ook lokaal.*
- *Voorkomen, verstoren en tegengaan van georganiseerde criminaliteit.*

Wat gaan we doen?

- *We blijven investeren in het creëren van bewustzijn op verschillende niveaus, zowel bij gemeente als bij inwoners, ondernemers en ketenpartners.*
- *We willen criminele samenwerkingsverbanden verstoren en hier beter zicht op krijgen door meer integrale controles uit te voeren in samenwerking met onze partners.*
- *We maken actief gebruik van de verschillende mogelijkheden van wet- en regelgeving om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan.*
- *We intensiveren de samenwerking met onze netwerkpartners.*
- *We versterken onze informatiepositie door interne en externe informatie, binnen de wettelijke mogelijkheden, bij elkaar te brengen.*
- *Continuering van het Lokaal Ondermijningsoverleg*

Prioriteit 2: Effectieve verbinding veiligheid en zorg

We werken aan het verbeteren van de samenwerking en daardoor integrale aanpak binnen het zorg- en veiligheidsdomein. De focus ligt daarbij op vroegsignalering en voorkomen van herhaling (recidive). Er is ook een kwetsbare groep die het niet alleen redt. Deze kwetsbare bewoners kampen met (meerdere) problemen rondom wonen, zorg, sociaal domein (werk & inkomen, Wmo, jeugdhulp) in combinatie met veiligheidsvraagstukken. Als gemeente zijn we regisseur van zowel het veiligheidsdomein als het sociaal domein en kunnen we er aan bijdragen om de ketens beter op elkaar af te stemmen en de samenwerking te verstevigen. Vroegtijdig signaleren en inzetten van interventies kan helpen om te voorkomen dat complexe zorg casuïstiek in de (repressieve) veiligheidshoek terecht komt.

In de samenwerking tussen de gemeenten van Achterhoek West is het van belang dat elke inwoner mee kan doen in de samenleving. Een onveilige situatie kan namelijk ontstaan vanuit een hulpvraag. Er is dan sprake van meervoudige sociale- en veiligheidsproblematiek. Iemand een bestuurlijke/strafrechtelijke maatregel opleggen is dan niet wat hij of zij nodig heeft. In de praktijk is dan ook meerdere keren gebleken dat passende zorg bieden zorgt voor een afname van de overlast. Daarnaast worden deze kwetsbare inwoners minder vatbaar voor misbruik en criminele activiteiten. Om goed te kijken naar wat de inwoner nodig heeft, is een sterke samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid dan ook van groot belang.

De samenwerking tussen het sociaal- en veiligheidsdomein komen op verschillende vlakken bij elkaar:

Wanneer inwoners kampen met een zorgvraag zoals hierboven beschreven, kan het voorkomen dat deze hulpvraag leidt tot onveilige situaties. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het veroorzaken van overlast doordat de inwoner onder invloed is. Hierbij is enkel en alleen het optreden tegen de onveilige situatie niet voldoende. De inwoner heeft zorg nodig die hij of zij niet ontvangt en daardoor ontstaan de onveilige situaties. De samenwerking met het sociaal domein is in deze dan ook cruciaal.

In de praktijk blijkt dat groepen jeugd voor overlast kunnen zorgen. Het kan goed zijn dat de overlast wordt veroorzaakt door personen die ook bekend zijn bij het sociaal domein (bijvoorbeeld de leerplicht-ambtenaar). Een gezamenlijke aanpak zorgt er in deze voor dat er een tweesporenbeleid gevolgd kan worden, namelijk vanuit het veiligheidsdomein en het sociaal domein. Het doel hiervan is de jeugdige op het goede spoor krijgen met als bijkomend voordeel vanuit openbare orde, dat de overlast afneemt

Het veroorzaken van drugsoverlast dat nauw samenhangt met de prioriteit ondermijning gaat vaak gepaard met een zorgvraag. Ook in geval van woonoverlast zit er vaak een zorgcomponent aan. Net zoals bij onbegrepen gedrag, verwaarlozing en verslaving kan het namelijk zo zijn dat de inwoner overlast veroorzaakt doordat hij/zij nog niet wordt geholpen met zijn zorgvraag. Het enkel en alleen repressief optreden tegen de overlast is in deze dan ook niet de juiste manier. Er dient dan ook een goede afstemming te zijn met het sociaal domein.

Doelen bij de effectieve verbinding veiligheid en zorg

- *Het voorkomen van problemen in de woon- en leefomgeving door vroegtijdig signalen te zien en te duiden. Daar waar problemen ontstaan of zijn, wordt er zoveel mogelijk integraal naar een oplossing toegewerkt.*
- *Het zoveel mogelijk beperken van het risico dat iemand tussen wal en schip terecht komt door tijdig, met partners, de juiste hulp en ondersteuning aan te bieden.*
- *Het borgen van de samenwerking tussen zorg en veiligheid, waardoor inwoners altijd kunnen rekenen op een integrale aanpak van de problematiek.*

Wat gaan we doen?

- *Om de weerbaarheid nog meer te vergroten willen we de aankomende jaren in gaan zetten op online en offline communicatie.*
- *Of het nu gaat om woonoverlast, verward gedrag of jeugdoverlast gedrag streven we er op het snijvlak van zorg en veiligheid naar om het melden laagdrempelig mogelijk te maken.*
- *Zorg te dragen dat zorg- en veiligheidszaken zoveel mogelijk op één plek binnen de organisatie vanuit de samenwerking zorg en veiligheid opgepakt worden.*
- *Het continueren van de werkgroep Zorg- en Veiligheid Achterhoek.*

Binnen de gemeente is de samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid de afgelopen jaren sterk gegroeid. Met alle maatschappelijke ontwikkelingen is het van belang dat er steeds gewerkt blijft worden aan verdere intensivering van deze samenwerking. Op deze manier kunnen zorg- en veiligheidszaken altijd worden opgepakt en leveren wij steeds beter maatwerk.

Prioriteit 3: Digitale weerbaarheid en veiligheid ("cybercrime")

Onze gemeente is weerbaar tegen digitale criminaliteit. Wij sluiten aan op landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op dit thema. Onze focus ligt daarbij op: bewustwording, het meegeven van handelingsperspectief en het ontwikkelen van een gerichte aanpak.

Hoewel de geregistreerde criminaliteit in Nederland al jaren afneemt, zijn andere (minder zichtbare) vormen die toenemen. Digitale criminaliteit, in de volksmond "cybercrime" genoemd, is hier een voorbeeld van. De gevolgen van digitale criminaliteit op slachtoffers kan groot zijn. Niet alleen in de zin van materiële schade en/of vermogensverlies, maar het schaadt ook het vertrouwen van slachtoffers in bekenden, bedrijven en (overheids-) instellingen waarvan bijvoorbeeld de naam misbruikt wordt bij oplichting.

Landelijk zien we een toename in de fraudecijfers, hieronder valt ook digitale criminaliteit. Denk hierbij aan zaken zoals phishing, online-fraude, koop- en verkoopfraude, hacken en cyberpesten en identiteitsdiefstal. De verwachting is dat dit soort criminaliteit de aankomende jaren alleen maar zal toenemen in tegenstelling tot bijvoorbeeld de afname van woninginbraken. Het werkveld van criminelen lijkt met de technologische ontwikkelingen te verschuiven van fysiek inbreken naar digitaal inbreken.

Onze samenleving wordt steeds digitaler. Nieuwe technieken, diensten en aanbieders zorgen ervoor dat de maatschappelijke afhankelijkheid van internet en ICT middelen steeds groter wordt. Dit biedt uiteraard kansen, maar ook bedreigingen en kwetsbaarheden met zich mee.

De veiligheid van inwoners, overheden en bedrijven in de digitale samenleving is niet altijd voldoende op orde. Veel inwoners en bedrijven zijn digitaal nog onvoldoende weerbaar en het bewustzijn over cyberdreigingen en beschermingsmaatregelen ontbreekt vaak. Bij digitale veiligheid hebben overheid, bedrijven en inwoners een eigen taak en verantwoordelijkheid. De uitdaging van ons als gemeente op dit gebied is gericht op de inwoners en op de eigen organisatie.

Doelen digitale weerbaarheid en veiligheid ("cybercrime")

Zoals aangegeven kan er voor de rol van de gemeente onderscheid worden gemaakt tussen de "inwoners en bedrijven" en de "eigen organisatie".

- Inwoners en bedrijven

Weerbaarheid en de kennis van inwoners en bedrijven vergroten. Inwoners en bedrijven moeten alert zijn op hun digitale veiligheid. Daarbij willen wij specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld jeugd en ouderen wijzen op de gevaren van de verschillende vormen van cybercrime.

- Eigen organisatie

Een groot deel van de gemeentelijke dienstverlening verloopt digitaal. Onze inwoners moeten hier veilig gebruik van kunnen maken. We zijn alert op onze eigen digitale veiligheid. We zijn aangesloten bij de informatie Beveiligingsdienst (IBD). De gemeente heeft een bijzondere positie bij het aanpakken en beheersbaar houden van deze risico's. Enerzijds kunnen wij als gemeente zelf slachtoffer worden van systeemverstoring, datalekken en gedigitaliseerde criminaliteit. Anderzijds moeten wij de kans op deze verstoringen verkleinen, want hoe kunnen we een digitale crisis bestrijden als we er zelf ook door getroffen zijn. We willen een weerbare organisatie zijn die voorbereid is op deze risico's. Het eigen huis moet dus nog meer op orde zijn.

Wat gaan we doen?

- *We krijgen (beter) inzicht in de aard en omvang van digitale criminaliteit. We vragen van de politie om deze informatie op een zodanige wijze met ons te delen zodat indien mogelijk gerichte acties ondernomen kunnen worden.*
- *We blijven inzetten op voorlichting over digitale criminaliteit.*
- *We (vertegenwoordiger van Achterhoek West) nemen deel aan het expertteam cybercrime/digitale veiligheid eenheid Oost.*
- *We zetten in op het vergroten van de digitale weerbaarheid van inwoners en ondernemers door doelgroepgerichte preventiecampagnes in te zetten*
- *Agendering van de aanpak gedigitaliseerde criminaliteit in de Achterhoekse (veiligheids-)gremia.*
- *Nauwe samenwerking met veiligheidspartners zoals bijvoorbeeld het Platform Veilig Ondernemen en de politie.*
- *Bevorderen van de meldings- en aangiftebereidheid.*

Niet alleen in Montferland, of Achterhoek West wordt geïnvesteerd in digitale weerbaarheid en veiligheid, maar in de heel Oost-Nederland wordt hierin geïnvesteerd. Goede samenwerking tussen overheden, publiek-private partijen is en blijft hierin belangrijk.

HOOFDSTUK 3 Taken en bevoegdheden

3.1 Reguliere werkzaamheden

Naast de prioriteiten zijn er een groot aantal reguliere werkzaamheden die worden uitgevoerd. De gemeente zet zich in om de openbare orde en veiligheid te verbeteren en te waarborgen. Openbare orde en veiligheid kent een groot en breed werkgebied met diverse verantwoordelijkheden, zoals het oppakken van openbare orde incidenten (het voert te ver voor deze nota om een niet limitatieve lijst van werkzaamheden op te stellen). Wel is het goed te realiseren dat de gemeente niet alle veiligheidsproblemen kan aanpakken en ook niet voor alle veiligheidsproblemen een of dé oplossing heeft. Daarnaast horen bepaalde veiligheidsproblemen bij de huidige 'tand des tijds' en bij de huidige maatschappelijke context. Men dient zich te realiseren dat altijd en overal wel een bepaald veiligheidsrisico aanwezig zal zijn. De

gemeente kan nu eenmaal niet alle veiligheidsproblemen voorkomen, verminderen of oplossen. Wel zijn alle werkzaamheden gericht op de mogelijkheden om openbare orde en veiligheidsverstoringen te beperken en aan te pakken. Recentelijk nog hebben wij te maken gehad met bijvoorbeeld de (landelijke) boerenprotesten. Daar komt, ook in de voorbereiding op mogelijke protesten, veel werk uit voort dat zich niet laat plannen, maar wel acuut opgepakt dient te worden. Dat maakt het werk in het veiligheidsveld dynamisch, niet voorspelbaar, maar altijd uitdagend.

Informatie is een belangrijk onderdeel binnen openbare orde en veiligheid. De gemeente monitort de criminaliteitscijfers en maakt gebruik van analyses van het RIEC. Informatie gedeeld conform de AVG wanneer dat nodig is. Veiligheidsprofessionals weten elkaar goed en snel te vinden.

Dit alles is belangrijk om het beeld compleet en actueel te houden. Op basis van een compleet en actueel beeld kan vervolgens beter ingespeeld worden op de situaties. Samenwerking met de politie is cruciaal bij openbare orde en veiligheid.

3.2 Bestuurlijk

De gemeenteraad

De raad stelt de kaders van het veiligheidsbeleid vast en vervult een controlerende taak. De raad neemt kennis van uitvoeringsplannen die het college vaststelt.

Het college

Alle beleidsterreinen raken bijna zonder uitzondering het integraal veiligheidsbeleid, waardoor veiligheid kan worden beschouwd als een collectieve verantwoordelijkheid van het gehele college. Veiligheid werkt door op vele terreinen en heeft daardoor raakvlakken met bijna alle gemeentelijke afdelingen. Om deze reden is het noodzakelijk dat het gehele college alert is op veiligheidsaspecten van het gemeentelijk beleid en zelf ook een actieve rol vervult ten aanzien van integraal veiligheidsbeleid. De burgemeester vervult daarbij een bijzondere rol.

De burgemeester

De burgemeester is wettelijk belast met de handhaving van de openbare orde en veiligheid en is daarvoor als eerste aanspreekbaar en politiek verantwoordelijk. De burgemeester neemt ook besluiten die hij alleen als bestuursorgaan burgemeester kan nemen. De burgemeester heeft het opperbevel bij rampen, branden of grootschalige calamiteiten en is de gezagsdrager op het terrein van de openbare orde en veiligheid en hulpverlening. De burgemeester vervult in verband met deze wettelijke taken een coördinerende rol binnen het integraal veiligheidsplan.

Binnen de lokale driehoek (gemeente, politie en OM) stemt hij met de officier van justitie af wat de rol van de politie is als het gaat om de uitvoerende taken binnen het integraal veiligheidsbeleid en welke capaciteit daaraan gekoppeld kan worden.

Op bestuurlijk niveau voert de burgemeester op Achterhoeks of NOG-niveau overleg over de voortgang van de aanpak van veiligheidsthema's. De burgemeester heeft daarnaast een periodiek overleg met de teamchef van politie basisteam Achterhoek West.

3.3 Financiën

Veiligheidsbeleid is integraal beleid. Er is dan ook een breed scala van terreinen waar veiligheid in meer of mindere mate aan de orde is. Omdat veiligheid veelal indirect in de beleidsplannen tot uitdrukking komt, is het moeilijk na te gaan hoeveel exact hieraan wordt uitgegeven.

Het nu voorliggende Integraal Veiligheidsbeleid Montferland 2023-2026 heeft zelf geen financiële consequenties. Mocht voor de uitvoering hiervan wel financiële consequenties volgen, dan zal dit in separate voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd.

Het valt op voorhand niet uit te sluiten dat vanwege mogelijk toekomstige schaarse financiële middelen uiteindelijk keuzes gemaakt moeten gaan worden, ofwel prestaties geprioriteerd moeten gaan worden. Niet alleen de financiën zijn van belang om een goed resultaat te bereiken maar ook voldoende inzet van de betrokken medewerkers is essentieel voor het slagen van het veiligheidsbeleid.

In bijlage 1 staat een globaal overzicht (niet limitatief) van acties en projecten. Een aantal hiervan is met alleen inzet van capaciteit en zonder extra financiële kosten te realiseren. Andere acties zijn voorzien van financiële dekking.

HOOFDSTUK 4 Lokale accenten Montferland

4.1 Inleiding

Alvorens in te gaan op de lokale focus binnen de drie hoofdthema's is het goed te realiseren dat 100% veiligheid niet bestaat. De gemeente kan niet alle veiligheidsproblemen aanpakken en heeft ook niet voor alle veiligheidsproblemen een of dé oplossing. Daarnaast horen bepaalde veiligheidsproblemen

bij de huidige ‘tand des tijds’ en bij de huidige maatschappelijke context. Men dient zich te realiseren dat altijd en overal wel een bepaald veiligheidsrisico aanwezig zal zijn. De gemeente kan nu eenmaal niet alle veiligheidsproblemen voorkomen, verminderen of oplossen.

In hoofdstuk 2 zijn de drie prioriteiten benoemd voor de vier gemeenten van Achterhoek West. Met deze drie prioriteiten behouden we een brede scope op de aanpak. Dit biedt de mogelijkheid om in te kunnen spelen op actualiteiten en/of trends die voor onze gemeente belangrijk zijn en waar we accenten op willen leggen. Door inzicht in veiligheid, zowel objectief als subjectief, kunnen de lokale accenten beter benoemd worden. Veiligheid is echter een ruim begrip, voor meerdere uitleg vatbaar en daardoor ook moeilijk meetbaar. In het kader van dit Integraal Veiligheidsbeleid wordt voor inzicht in de veiligheid ingezoomd op de criminaliteitscijfers van de politie en op de gehouden ‘veiligheidsenquête’ onder het inwonerpanel ‘Montferland Spreekt’.

4.2 Criminaliteitscijfers

Om een beeld te kunnen vormen van de objectieve veiligheid in de gemeente Montferland zijn de politiecijfers (misdrijven of incidenten) van de afgelopen jaren geanalyseerd. Een aantal vormen van veelvoorkomende criminaliteit staan in onderstaande tabel weergegeven:

Misdrijven	2018	2019	2020	2021
Diefstal/inbraak woning	62	63	38	25
Diefstal van motorvoertuigen	7	15	14	7
Diefstal van fiets	42	39	67	55
Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen	21	26	20	19
Bedreiging	18	28	28	28
Mishandeling	39	47	49	33
Fraude (diverse vormen)	114	121	261	224
Incidenten				
Overval	2	1	0	1
Overlast i.v.m. alcohol/drugs	34	38	48	41
Overlast verward/overspannen persoon	98	145	103	222
Meldingen overlast jeugd	130	115	168	192
Geluidshinder horeca/evenement/overig	246	228	297	354
Cybercrime	3	1	11	32

De genoemde cijfers in bovenstaande tabel geven slechts een indruk van het veiligheidsbeeld in de gemeente Montferland. Bij ieder genoemd cijfer zijn factoren van belang die afhangen van de omstandigheden van het betreffende voorval, denk bijvoorbeeld aan de ‘meldingsbereidheid’. Ook de landelijke maatregelen i.v.m. corona hebben over de jaren 2020-2021 weerslag op deze cijfers. Zo is een sterke daling waarneembaar in het aantal woninginbraken in 2020-2021.

Derhalve geven deze cijfers slechts enig inzicht, maar zeker geen harde feitelijkheid weer.

4.3 Montferland spreekt

Net als in 2019 is in het voorjaar 2022 de veiligheidsenquête gehouden onder ons inwonerspanel ‘Montferland spreekt’. In deze rapportage is op onderdelen de vergelijking gemaakt met de uitkomsten uit 2019. Uit deze rapportage blijkt dat over het algemeen het met de ‘veiligheid in de buurt’ en het ‘prettig wonen in de buurt’ in Montferland nog steeds goed gesteld is. Aan de inwoners is gevraagd dit met een rapportcijfer tussen 1 en 10 aan te geven.

	Cijfers 2022	Cijfers 2019
Gemiddeld cijfer veiligheid in buurt:	7,6	7,7
Met hoogste cijfer, kleine kernen	7,7	8,0
Met laagste cijfer, 's-Heerenberg	7,2	7,3
% in het algemeen zelden tot nooit onveilig voelt	77%	78%
% zelden tot nooit onveilig in de eigen woonbuurt.	80%	83%

Gemiddeld cijfer 'prettig in buurt te wonen':	8,1	8,2
Met hoogste cijfer, kleine kernen	8,3	8,4
Met laagste cijfer, 's-Heerenberg	7,8	7,9

Deze cijfers betekenen natuurlijk niet dat we niets meer aan veiligheid hoeven of moeten doen. Het blijft juist belangrijk om oog en aandacht te houden voor wat hierop inbreuk zou kunnen maken.

Zo zijn in de enquête een aantal vervelende voorvallen en misdrijven genoemd, waarbij gevraagd is welke van deze situaties vaak, soms of (bijna) nooit voorkomt. Dit laat het volgende zien, waarbij hieronder voornamelijk gekeken is naar de reacties 'vaak' en 'soms'.

Veiligheidsbeleving	vaak	soms
1. Te hard rijden	56%	35%
2. Hondenpoep	36%	39%
3. Rommel op straat	34%	43%
4. Agressief verkeersgedrag	19%	41%
5. Parkeeroverlast	19%	31%
6. Overlast groepen jongeren	9%	30%

Ook is in de enquête gevraagd aan welke thema's de gemeente aandacht zou moeten schenken. Hieruit kwam de volgende top 10 naar voren:

Thema's voor de gemeente

1. Verkeersoverlast	60%
2. Woninginbraken	42%
3. Vernieling	37%
4. Overlast jeugdgroepen en/of jeugdigen	30%
5. Georganiseerde criminaliteit	27%
6. Parkeerproblematiek	26%
7. Overlast door drugs	25%
8. Geluidsoverlast	24%
9. Fietsendiefstal	23%
10. Uitkeringsfraude/zorgfraude	18%

4.4 Lokale accenten

Veiligheid is een ruim begrip. In het landelijke Kernbeleid Veiligheid is hierin een verdeling gemaakt in vijf veiligheidsvelden: veilige woon- en leefomgeving, bedrijvigheid en veiligheid, jeugd en veiligheid, verkeersveiligheid en fysieke veiligheid. Wij blijven als Montferland onze taken vervullen op al deze veiligheidsvelden. De uitvoering hiervan is veelal opgenomen in de reguliere werkzaamheden ter bescherming van de openbare orde en veiligheid in onze gemeente. Voor een globaal overzicht verwijzen wij naar bijlage 1 van deze Kadernota. In deze kadernota zelf zoomen we verder in op onze lokale accenten binnen de gestelde prioriteiten.

4.4.1 Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Bij georganiseerde ondermijnende criminaliteit raken onder- en bovenwereld verweven. Zoals hiervoor al aangegeven is ondermijnende criminaliteit veelal niet direct zichtbaar, maar heeft wel zichtbare gevolgen voor inwoners en bedrijven. Normen en waarden vervagen en neemt het veiligheidsgevoel af. Ondermijnende criminaliteit kent veel verschillende uitingsvormen die de veiligheid, leefbaarheid, economie en onze democratie aantasten. Bewustwording van alle verschijningsvormen van het brede begrip ondermijning is belangrijk. In de breedste zin van het woord, van witwassen, bouw- en zorgfraude tot aan integriteit aan toe. De gemeente staat ook voor een krachtige aanpak. De burgers geven aan dat 'georganiseerde criminaliteit' een belangrijk thema is waaraan de gemeente aandacht moet schenken. Hieronder noemen we een aantal lokale accenten binnen dit brede thema waarop onze focus de komende periode ligt.

Veilig Buitengebied

De gemeente Montferland kent een groot buitengebied, met veel agrarische bedrijven en opstallen. De uitgestrektheid van het buitengebied maakt dit gebied aantrekkelijk voor criminelen om van hieruit ongezien te opereren. De gemeente Montferland wil de veiligheid in het buitengebied vergroten door meer zicht te krijgen op eventuele problematieken.

In het najaar 2022 is een start gemaakt met de uitrol van het project Veilig Buitengebied, gericht op een 'schoon, heel en veilig buitengebied'. Binnen dit project vallen thema's als bewustwording, weerbaarheid en (publiek-private) samenwerking. Een effectieve aanpak voor het realiseren van een 'schoon, heel en veilig buitengebied', inclusief het aanpakken van (ondermijnende) criminaliteit en onveiligheid in het buitengebied, kan alleen als gemeente, ondernemers, politie, brandweer en andere betrokken partijen in het buitengebied samen optrekken. Hun visie op veiligheid op en met elkaar afstemmen, inzicht hebben in de problemen die spelen, een gezamenlijk doel hebben en gezamenlijk afspraken maken over de aanpak. De verschillende partijen gaan daarom structureel samenwerken aan een toekomstbestendige aanpak van de (veiligheids)problemen in het buitengebied. Met alleen een uitrol zijn we er niet. Door onze focus de komende periode op het buitengebied te houden, bevorderen we de bewustwording, weerbaarheid en samenwerking, door een structurele borging in de reguliere werkprocessen te realiseren. Om zo te kunnen blijven werken aan een 'schoon, heel en veilig buitengebied'!

Arbeidsmigranten

In onze gemeente verblijven veel arbeidsmigranten. Dit feit op zich vormt geen probleem en al zeker geen ondermijning. Wel kan dit ondermijning zijn, indien er sprake blijkt te zijn van arbeidsuitbuiting of zelfs van mensenhandel. Zoals al gesteld is ondermijning veelal onzichtbare criminaliteit. Of bij de huisvesting van arbeidsmigranten in Montferland sprake is van arbeidsuitbuiting of zelfs van mensenhandel zal nader onderzocht moeten worden.

Wel zorgen arbeidsmigranten op of in de omgeving van sommige locaties voor veel overlast en tasten daarmee het veiligheidsgevoel aan. Dit aspect raakt de openbare orde en veiligheid. Huisvesting vindt nu voornamelijk plaats in woningen in woonwijken, in bedrijfswoningen en in grootschalige locatie zoals voormalige hotels. De kwaliteit van het aanbod loopt uiteen en vormt een voedingsbodemp voor norm-vervagend gedrag door de (tijdelijke) bewoners zelf. In de basis moet eerst de 'huisvesting' op orde zijn. Daar zet de gemeente Montferland op in om een beleidsnotitie vast te stellen de huisvesting van internationale werknemers. Vanuit veiligheid zal hierbij geparticipeerd worden.

Grensoverschrijdende criminaliteit

Bij de vaststelling van dit Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 heeft de gemeenteraad bij amendement besloten 'grensoverschrijdende criminaliteit' als lokaal accent toe te voegen.

De gemeente Montferland heeft als grensgemeente een geografisch gezien kwetsbare ligging voor wat betreft grensoverschrijdende georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Door verschillende wetgeving met buurland Duitsland (zwaardere straffen) is Montferland de ideale plek voor criminelen om als uitvalsbasis te dienen inzake drugscriminaliteit. Niet alleen de vervaardiging van drugs (drugslabs) als ook het makkelijker transporteren over de grens moet hierbij in ogenschouw genomen worden. Daarnaast zijn witwassen en mensenhandel ook veel voorkomend in grensgebieden. We moeten ons er voortdurend van bewust zijn dat wij, als Montferland, ons in een dergelijke positie bevinden en er vervolgens naar handelen. Door samenwerkingsverbanden met ketenpartners in het project Veilig Buitengebied, maar zeker ook door nauwere samenwerking aan te gaan met opsporingsinstanties die gespecialiseerd zijn in het onderkennen van grensoverschrijdende criminaliteit. Gedacht hierbij moet worden aan de Koninklijke Marechaussee en de Duitse Bundespolizei, als ook het GPT (gemeenschappelijk politie team).

Bovenstaande hangt nauw samen met de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit, zoals hiervoor is verwoord bij het eerste lokale accent 'aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit'. De aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit zal hierbij betrokken worden. In 2023 wordt daarnaast de beleidsnotitie 'mensenhandel' ontwikkeld met daarin een regionale en lokale aanpak.

4.4.2 Zorg en Veiligheid

Met sociale veiligheid worden meerdere aspecten aangeduid, zoals vormen van overlast in zijn algemeenheid en overlast door kwetsbare personen in het bijzonder.

Een deel van het werk van professionals uit het veiligheidsdomein heeft onder andere betrekking op 'kwetsbaren' in de samenleving, mede vanuit de focus dat elke inwoner mee moet kunnen doen in de samenleving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan dak- en thuislozen en/of mensen met enige vorm van verward gedrag, inwoners die na detentie hun leven weer op de rit moeten krijgen en gezinnen (waaronder criminele jongeren) met problemen op verschillende leefgebieden. Deze kwetsbare inwoners zijn bovengemiddeld betrokken als dader en/of als slachtoffer bij overlast en veiligheidsproblemen. Daarbij kunnen zij een risico vormen voor zichzelf en hun omgeving. Dit is een thema omdat het ook een directe invloed heeft op de leefbaarheid in de gemeente en het gevoel van veiligheid van inwoners. Voor hen die kwetsbaar zijn moet passende zorg en veiligheid geregeld worden, om de kwetsbare inwoners minder vatbaar te maken voor misbruik en criminele activiteiten. Wij helpen waar nodig, maar pakken aan daar waar dat moet.

Overlast

Bij een aantal vormen van overlast kan er ook sprake zijn van een (onderliggende) zorgvraag bij de veroorzaker. Net zoals bij onbegrepen gedrag, verwaarlozing en (alcohol, drugs of gok) verslaving kan het namelijk zo zijn dat de inwoner overlast veroorzaakt doordat hij/zij nog niet wordt geholpen met zijn zorgvraag. Het enkel en alleen optreden tegen de overlast is in deze dan ook niet voldoende. Er dient dan ook een goede afstemming te zijn met het sociaal domein. Wij zetten ons in op het verkrijgen van inzicht en het vergroten van bewustzijn bij diverse vormen van overlast, zoals overlast als gevolg van drugs en/of alcohol, in zijn algemeenheid en overlast van kwetsbare personen in het bijzonder.

Jeugd en jeugdgroepen

Zoals hiervoor al is aangegeven zorgen groepen jeugd soms voor overlast. De 'meldingen overlast jeugd', binnengekomen bij de politie, stijgen de laatste jaren weer. Uit de veiligheidsenquête blijkt tevens dat 39% van de respondenten vaak tot soms overlast van groepen jongeren ervaart en 30% vindt dit een thema voor de gemeente. Daarom blijft de focus de komende jaren op de jeugd en jeugdgroepen liggen. Soms wordt deze overlast veroorzaakt door personen die ook bekend zijn bij het sociaal domein. Inzetten op een integrale aanpak zorgt ervoor dat de jeugdige op het goede spoor komt met als bijkomend voordeel dat de overlast afneemt.

De focus ligt daarom de komende jaren op een goed uitvoerbaar proactief beleid 'jeugdgroepen', gericht op een ketensamenwerking waarin de taken van elke partner helder belegd zijn. In de jongerenwerkers wordt geïnvesteerd zodat zij de jeugdproblematiek beter in kaart kunnen brengen. Om te zorgen voor draagvlak en voor verbondenheid van beleid met de praktijk, zullen mogelijke toekomstige bestuurlijke keuzes nodig zijn in taak en uitvoering.

Uit de pilot met de inzet van straathoekwerker blijkt deze inzet een positief effect te hebben. De straathoekwerker heeft een goede afstemming en samenwerking met het Sociaal Team Jeugd en kent daarnaast de jeugdigen die op straat lopen. De straathoekwerker zit in de uitvoering, maar is tegelijkertijd een laagdrempelig middel om in te zetten. De straathoekwerker is jeugdhulpverlener, die zonder indicatie jeugdhulp kan bieden.

Het streven is gericht op een veilige leefomgeving voor onze inwoners en dus ook voor onze jeugd. Dit vanuit een preventieve, repressieve en/of situationele aanpak inclusief het aangaan en behouden van de onderlinge verbindingen. De komende periode wordt ingezet op:

- Goed en opgeleide jongerenwerkers;
- Alle BOA's opleiden tot jeugd-BOA voor een adequate inzet;
- Meer flexibele inzet van jongerenwerkers en BOA's;
- Continueren en verbeteren samenwerking tussen straathoekwerker, BOA's, jongerenwerk en politie, waaronder ook gezamenlijk 'de straat op gaan';
- Instellen van een stuurgroep bestaande uit Coördinator Risicojeugd, bestuurder Welcom, Operationeel expert wijk politie en hoofd handhaving voor coördinatie, regie en afstemming;
- Periodieke afstemming tussen burgemeester, hoofd handhaving, medewerkers Openbare Orde en Veiligheid en Coördinator Risicojeugd;
- Mogelijkheden onderzoeken voor het instellen en inzetten van 'wijkwachten'. Dit zijn burgers die een steentje willen bijdragen aan de veiligheid in hun wijk.

Huiselijk geweld

Bij de vaststelling van dit Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 heeft de gemeenteraad bij amendement besloten 'huiselijk geweld' ook als lokaal accent toe te voegen.

Uit de cijfers van het onderzoek Montferland Spreekt blijkt dat de meldingen van huiselijk geweld zorgelijk zijn gestegen. Ook landelijk zijn de signalen indringend. Natuurlijk zijn alle aspecten die onze veiligheid bedreigen heel belangrijk, vooral voor degenen die het persoonlijk meemaken. Maar juist omdat het Huiselijk Geweld een moeilijk beheersbaar aspect is, dat dagelijks invloed heeft op de veiligheid in je huis, vragen we hier extra aandacht voor met dit amendement. In het Integraal Veiligheidsbeleid wordt geanticipeerd op flexibele en actuele aanpak van de veiligheidsaspecten. Met dit amendement zal er met spoed aandacht voor zijn. Eén van de instrumenten voor het bestrijden van Huiselijk Geweld is het voldoende publiceren van het telefoonnummer van Meld Misdaad Anoniem.

Gezamenlijk met alle gemeenten in de Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland subsidiëren wij Veilig Thuis NOG. Hier kan iedereen terecht met vragen of zorgen rondom veiligheid in gezinnen. Dat kan ook anoniem. www.veiligthuis.nl, telefoon 0800-2000 (24 uur per dag, gratis). In onze organisatie zijn 4 zogenaamde aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld in onze sociaal teams. Zij hebben extra scholing gehad op dit thema en zijn zowel intern als voor externen een eerste aanspreekpunt. In 2023 gaan we extra investeren in het thema ouderen mishandeling. Dit pakken wij samen met de Achterhoekse gemeenten op.

Komende jaren gaat daarnaast veel aandacht naar vernieuwde pilots en samenwerkingsvormen. Mede door alle veranderingen in de jeugdzorg krijgen wij als gemeente een grotere rol in de aanpak van

huislijk geweld (0-100 jaar). Wij nemen deel aan MDA++ (een nieuwe aanpak bij structureel geweld waar de hulpverlening vastloopt), haken in regionaal verband aan op de Toekomsttuinen en voeren de landelijk omarmde visie Gefaseerd Samenwerken voor Veiligheid in.

4.4.3 Digitale weerbaarheid en veiligheid ('Cybercrime')

De samenleving verandert en dat geldt voor het criminaliteitsbeeld ook. Zo is de laatste jaren een uitbreiding waarneembaar van klassieke vormen van criminaliteit naar steeds meer digitale vormen van criminaliteit. Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit kennen veel gezichten en de gevolgen hiervan zijn ingrijpend, denk hierbij bijvoorbeeld aan veelvoorkomende verschijnselen als phishing, hacking, sexting en cyberpesten.

Zoals in hoofdstuk 2, prioriteit 3, is aangegeven kan voor de rol van de gemeente onderscheid gemaakt worden tussen 'inwoners en bedrijven' en 'eigen organisatie'.

Inwoners en bedrijven

De gemeente Montferland gaat inzetten op het vergroten van bewustwording over digitale veiligheid en digitale weerbaarheid met behulp van doelgroepgerichte preventiecampagnes. Het is belangrijk dat inwoners en bedrijven alert zijn op hun digitale veiligheid. Ook zal hierbij ingezet worden in het bevorderen van de meldings- en aangiftebereidheid.

Eigen organisatie

De gemeente Montferland zet volop in op de eigen digitale veiligheid. Dit onderwerp staat al een aantal jaar bovenaan de agenda en dit zal de komende jaren ook zo blijven. Door de jaarlijkse zogenoemde "Penetratie testen" zijn al veel maatregelen genomen om het voor kwaadwillende(n) zo moeilijk mogelijk te maken om digitaal in het netwerk te komen. Het verbeteren van de digitale veiligheid vraagt continue aandacht op de hieronder genoemde onderdelen.

Externe Infrastructuur:

Inmiddels zijn binnen de gemeente Montferland de datacenters middels een eigen snelle verbinding aan elkaar gekoppeld. Er is een datacenter in het gemeentehuis en voor de back-up en replicering (een kopie van de omgeving, die als zich een calamiteit voordoet, direct op te starten is) wordt er gebruik gemaakt van een datacenter in Arnhem. Het internetverkeer wordt gescand door 2 firewalls en een web proxy, die het uitgaande internetverkeer geleid. Binnen de firewall wordt alleen internetverkeer uit bepaalde landen toegelaten.

Interne Infrastructuur:

Binnen het gemeentehuis worden de werkplekken "2fa", dat betekent volgens de laatste beveiligingsstandaarden van Microsoft, uitgerust. De Wifi wordt op basis van certificaten. Al het interne digitale verkeer loopt ook zoveel mogelijk via certificaten, wat veiliger is. Het netwerk is daarbij verdeeld in onderdelen (gesegmenteerd). Er is een Vulnerability scanner aanwezig, die zorgt voor een check op kwetsbaarheden in de softwarepakketten. De log bestanden worden buiten het gemeentehuis bewaard.

De werkplek:

Iedere werkplek in het gemeentehuis zal hybride worden ingericht. Dit houdt in dat elke medewerker een laptop krijgt en ongeacht waar men is hiermee dan overal kan werken. Op het moment dat men buiten het gemeentehuis is, zal een beveiligde VPN-verbinding worden gestart. Met deze VPN-verbinding komt men op het netwerk van de gemeente. De laptop en de gebruiker dienen hiervoor wel geauthentiseerd te zijn. Indien een laptop niet aan de eisen voldoet, dan kan hiermee niet gewerkt worden. De mail komt pas bij de gebruiker indien deze door 2 SPAM-filters is geweest.

Bewustwording:

Ook zal de komende jaren ingezet worden op bewustwording binnen onze organisatie. Dit vergt continue aandacht, met inzet van bijvoorbeeld phishing campagnes en van een "Mystery Guest". Ook wordt aangesloten bij de campagne(s) over cyberveiligheid van de VNG.

Draaiboek Cyberincident:

Indien de gemeente wordt getroffen door een cyberincident, dan is een draaiboek onmisbaar. Een draaiboek waarin staat wat te doen en wie te informeren. Zo kan bij een dergelijk incident de gemeente gebruik maken van een Forensisch onderzoeker. Naast deze "verzekering" moeten ook een aantal instanties gealarmeerd en/of geïnformeerd worden, zoals de IBD (Informatie en Beveiligingsdienst) en de NCSE (Nationaal Cyber en Security Center). Van daaruit worden dan met het oog op het betreffende cyberincident alle passende maatregelen getroffen. Dit alles zal opgenomen worden in het draaiboek.

BIJLAGE 1: UITVOERING VEILIGHEIDSVELDEN

In het landelijke Kernbeleid Veiligheid is het begrip veiligheid verdeeld in veiligheidsvelden. In onderstaand schema staat een overzicht van activiteiten, per veiligheidsveld, waarop de gemeente Montferland al jaren actief is. De uitvoering is nog steeds geldend en actueel. De activiteiten die raakvlakken hebben met meerdere of alle veiligheidsvelden, staan aangegeven bij dat veiligheidsveld, waar deze activiteit het beste op aansluit.

VEILIGHEIDSVELDEN	UITVOERING
<i>Veilige woon- en leefomgeving</i>	Menselijk toezicht op de treinen en station Participatie donkere dagen offensief Keurmerk Veilig Buitengebied Toepassing artikel 13b Opiumwet en beleidsregels Voor bewustwording actieve communicatie over preventieve maatregelen Samenwerking met 'Veiligheidshuis Noord en Oost Gelderland' en 'Veiligheidsnetwerk Oost Nederland'.
<i>Bedrijvigheid en veiligheid</i>	Keurmerk Veilig Ondernemen Collectieve beveiliging industrieterreinen Bewustwording over ondermijning Regionaal horecaconvenant
<i>Jeugd en veiligheid</i>	Jongeren Interventie team (JIT) Jongeren centrum in 's-Heerenberg en Didam JOP's in Didam, Zeddam en 's-Heerenberg Tegengaan overmatig alcohol en drugsgebruik
<i>Fysieke veiligheid</i>	Brandweer, voorlichting brandveiligheid en risicobewustzijn Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing Integraal handhavingsbeleid Integraal Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan 2020-2024 Crisisbeheersing, inclusief expertteams en regionale samenwerking Actueel houden Register Risicogevaarlijke Stoffen Samenwerking met VNOG (Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland)
<i>Integriteit en veiligheid</i>	Ambtseed en VOG (verklaring omtrent gedrag) Uitvoering geven aan Bibob-beleid Uitvoering 'aanpak ondermijning', waaronder een periodiek overleg 'ondermijningstafel Montferland' en houden van integrale controles. Meldpunt 'ondermijning' Samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum)